

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA,

“Rödevanslı Maden İşletmelerinin Sorunlarının Araştırılarak Alınması Gereken Önlemlerin Belirlenmesi” amacıyla, aşağıda belirtilen gerekçelerle Anayasamızın 98’inci, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü’nün 104’üncü ve 105’inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz. 05.01.2016

Okta Yılmaz
İzmir-Mu.

E. Şimşek
Erkan Aksoy
Mardin-Mu.

1. Mehmet N. AHRAZOĞLU
MHP Hatay Milletvekili

ADI SOYADI	SEÇİM BÖLGESİ	İMZASI
Ahmet Selim Yurdal	Vanlıya	4
Baki Samsak	Mersin	5
İsmail Faruk Akın	İstanbul	6
Erkan Habelal	Ankara	7
Kamil Aydın	Ereğli	8
Mustafa KALAYCI	Konya	9
Mehmet KARAKAYA	Adana	10
Mustafa MIT	Ankara	11
Emir Haluk Arıman	Denizli	12
GAFFET SANCAKLI	Kocaeli	13
Ruhi ERSOY	Osmanlıye	14
Fahrettin Öfür Tok	Karaman	15
İsmail OK	Balıkesir	16
Deniz Depboylu	Aydın	17
Kadir Kocdemir	Bursa	18
Mehmet Erdoğru	Mugla	19
Nuri Akutan	İsparta	20
Erhan Usta	Samsun	21

GEREKÇE:

Taşkömürü havzalarında Türkiye Taşkömürü Kurumu (TTK) tarafından üretime değer görülme-yen atıl sahalarda 1989 yılından bu yana rödevans usulü yapılan kömür üretimiyle özel sektör firmaları ulusal ve yerel ekonomiye büyük katkı sağlamaktadır.

Rödevanslı kömür sahalarında özel firmalarca, 2014 yılı rakamlarıyla 4.600 kişi direkt istihdam edilmiş, ayrıca 25 yıllık sürede 175 milyon TL/SGK işveren payı ve TTK'na 250 milyon TL rödevans payı ve çeşitli vergiler ödenmiştir. Bunun yanı sıra, yan sanayiye ciddi kaynak aktararak endirekt istihdamın artması ve yerel piyasanın canlılığı sağlanmıştır.

1989-2014 yılları arasında rödevanslı sahalarda özel firmalarca toplam 9,5 milyon ton kömür üretimi yapılmıştır. Rödevans uygulamasının başladığı yıldan itibaren üretim miktarı her yıl artış göstermiş ve 2011 yılında da 1 milyon tonun üzerine çıkmıştır. Üretilen kömürler demir çelik sektörüne, termik santrale, sanayiye ve yakımlık olarak piyasaya sunulurken, enerjide yerli kaynak payı artırılmış ve bir miktar kömür ithalatının önüne geçilmiştir.

Soma kazası sonrası yürürlüğe giren 6552 sayılı torba yasayla, işçilik ücretlerinin en az iki asgari ücret seviyesine çıkarılması, haftalık çalışma saatlerinin %20 oranında azaltılması, yıllık ücretli izinlerin artırılması, yeraltı işçilerinin erken emekliliğinin sağlanması yönünde düzenlemeler yürürlüğe girmiştir. Bu düzenlemeler sonucunda rödevanslı sahalarda birçok işletme üretimini durdurmuş ve 4.600 olan istihdam sayısı 1.500'e gerilemiştir. Torba yasa öncesi 2.000 TL civarında olan işçilik maliyetleri 3.650 TL ye yükselmiştir.

Yasanın bu şekilde yürürlüğe girmesi zaten çok cüzi karlarla hatta maliyetini ancak karşılar durumdaki rödevanslı sahalarda üretimin durma noktasına gelmesine ve birçok rödevanslı sahanın faaliyetlerini durdurmasına neden olmuştur. İşçilik maaşları, SGK payları ve TTK ya rödevans borçları ödenemez hale gelmiş, kent ekonomileri büyük yara almıştır. Ayrıca Soma kazası sonrası işgüvenliği yönetmelikleriyle uygulamaya koyulan düzenlemelerin (zorunlu özel sigorta, personel takip sistemi) getirdiği ağır maliyetleri sektör karşılayamaz duruma gelmiştir.

18 Şubat 2015 de yayımlanarak yürürlüğe giren 'Maden Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun' un Ek 29. maddesinde; söz konusu torba yasa ile rödevans sözleşmelerinde meydana gelen maliyet artışlarının ödenmesi ve fiyat farkına ilişkin esas ve usullerin Enerji Bakanlığının teklifi ile Bakanlar Kurulunca belirleneceği hükme bağlanmıştır.

Hükümetin, fiyat farkı düzenlemesini yapıyoruz şeklinde vaat vermesine rağmen, 23.05.2015 tarihli Resmi Gazetede yayımlanan Bakanlar Kurulu Kararı'nda rödevanslı sahalardaki ek maliyetlerin rödevans tutarı ile sınırlı kalmak kaydıyla üretilen ton başına verileceği belirtilmiştir. Bakanlar Kurulu Kararına göre yapılan hesaplamalarda ton başına 22 TL gibi bir maliyetin karşılandığı görülmektedir. Ancak, bu düzenleme ile işletmelere Torba Yasa ile yüklenen 60 TL'lik ton başı maliyetin yarısı bile karşılanamamaktadır.

Anılan Kanunla yapılan düzenlemelerin ardından, oldukça ağır şartlar altında çalışan yeraltı maden işçileri için getirilen düzenlemeler korunarak işyeri sahiplerine yüklenen ek maliyetlerin büyük bir bölümünün devlet tarafından karşılanarak yerli kömür üretiminin sağlanması ve ülkemizin ithal kömür cenneti haline getirilmesinin önüne geçilmesi gerekmektedir.

Yapılacak yeni bir düzenlemeyle, sektörün içinde bulunduğu sorunların mutlaka çözüme kavuşturulması gerekmektedir. Bu amaçla, sektörde çalışan işçi, işçi sendikaları, işveren ve maden mühendislerinin de ortak talepleri ve önerileri olan;

- Kömür üretim maliyetlerinin altında kalan ton başına kömür fiyatları sübvans edilerek işletmelerin zararına çalışmasının önlenmesi ve ek maliyetlerin karşılanması,
- Yeraltı maden işletmeciliği yapan işletmelere SGK primi ödemelerinde indirim yapılması ya da ek primin devlet tarafından karşılanması,
- vb. gibi konuların da dikkate alınarak, gerekli önlemlerin alınması ve düzenlemelerin gerçekleştirilebilmesi için rödevanslı maden işletmelerinde yaşanan sorunların araştırılması amacıyla bir **Meclis Araştırması** yapılmasında yarar görülmektedir.